

Uiterst rechts is het stil

MARC HOOGHE

Wie? Gewoon hoogleraar -politicologie (KU Leuven).

Wat? Partijen die anders -migranten de schuld geven van van alles en nog wat, blijven nu op de vlakte. Dat is misschien nog het meest hoopgevende aan de -vluchtelingenkwestie.

Lange wachtrijen bij de Dienst Vreemdelingenzaken leidden in het verleden altijd tot zure reacties bij extreem-rechts. Nu is het daar bijzonder stil, stelt **MARC HOOGHE** vast. Vraag is of dat zo blijft als de vluchtelingen in de nabijheid van de 'backyard' komen.

Als het over migratie gaat, zijn de meningen meestal perfect voorspelbaar. De rechterzijde van het politieke spectrum spreekt graag gespierde taal, en wijst dan op allerlei problemen, van veiligheid tot ritueel slachten. De meer progressieve groepen hebben het bij voorkeur over solidariteit en het belang van een multiculturele samenleving. Het is vaak een eerder steriele polarisering, je mijdt het onderwerp beter als je een leuke feestavond niet wilt verknallen.

De huidige vluchtelingencrisis doorbreekt die voorspelbaarheid. Het is nog niet zo lang geleden dat Theo Francken (N-VA) zelf graag stoer uitpakte met allerlei voorstellen om migranten onverrichter zake terug te sturen. Nu hij als staatssecretaris voor Asiel en Migratie zelf verantwoordelijk is, gebruikt hij een heel ander register. Je kunt moeilijk kinderen op een vliegtuig richting Damascus of Bagdad zetten – als er al vluchten zouden zijn. Omgekeerd zijn er nu socialistische burgemeesters, Rudy Demotte van Doornik voorop, die zich luidop afvragen of al die problemen nu echt in hun gemeente moeten worden gedumpt. Ook voor een socialist zijn er duidelijk grenzen aan de solidariteit.

De voorspelbaarheid wordt nog op een andere manier doorbroken: over het algemeen is Vlaams Belang er als de kippen bij om problemen met migratie aan te kaarten. Nu blijft het daar behoorlijk stil, de partij lijkt nog in een diepe zomerslaap te verkeren. Ook in Frankrijk blijft het Front National opvallend afwezig, hoewel dat ook te maken kan hebben met de familievetes die alle aandacht opeisen.

Er zijn een aantal redenen waarom de huidige crisis bij ons niet tot dezelfde debatten leidt als altijd.

Het is moeilijk om Francken te beschuldigen van een 'te soft' beleid. Juist omdat hij zo'n hardline-reputatie heeft opgebouwd, kun je hem er niet van verdenken dat hij met veel plezier de deuren openzet. Het is dan moeilijker om nog strakker in de leer te zijn zonder helemaal uit de bocht te gaan. Een Franstalige christendemocraat als Melchior Wathelet (die onder premier-Leterme bevoegd was voor asiel en migratie) vormde wat dat betreft een veel gemakkelijker doelwit.

De 'goede' en de 'slechte'

Voorlopig blijft het voor de modale Belg ook nog zeer comfortabel: we zien wel de beelden uit Brussel, maar in onze steden en gemeenten blijft alles nog heel rustig. De echte test komt er wel als de asielaanvragers ook verspreid worden, en een beroep gaan doen op de OCMW's, en hun kinderen naar de lokale school sturen.

Maar ook dan zal het moeilijk zijn de huidige groep vluchtelingen zomaar af te schilderen als profiteurs. Uit onderzoek blijkt namelijk dat we onbewust vaak een onderscheid hanteren tussen de 'slechte' en de 'goede' immigranten. De 'slechte', dat zijn diegenen die komen profiteren van de sociale zekerheid, of die zich schuldig maken aan criminele feiten. Als die groep in het nieuws komt, zijn de reacties te voorspellen. Maar we zien ook 'goede' migranten, die op de vlucht zijn en hier een nieuw leven willen uitbouwen en zich daar ook voor inzetten. Je moet al een bijzonder slecht karakter hebben om ook mensen die je zo percipieert het land uit te willen, zoals blijkt uit de acties die telkens ontstaan als een goed geïntegreerde asielzoeker het land wordt uitgezet.

De mensen die we nu elke dag zien aanschuiven, zijn duidelijk geen opportunistische gelukzoekers. Ze ontvluchten de meest gruwelijke ellende en velen hebben een risicovolle tocht ondernomen om tot hier te geraken. De publieke opinie is de afgelopen jaren murw geslagen door de wrede beelden uit Irak en Syrië, en het is moeilijk nu plots te stellen dat die mensen dan maar terug moeten naar die landen. Zelfs de meest hardvochtige Vlaams Belanger zou geen kinderen terugsturen naar het eindeloze geweld in Syrië. Het politieke racisme zoals we dat nu al enkele decennia kennen, is wel goed voor het gewone, dagelijkse gezeur over migranten en samenlevingsproblemen, maar ook extreem-rechts heeft totaal geen antwoord op het fundamentele probleem waarmee we nu geconfronteerd worden.

Iedereen wordt mobieler

Er zijn altijd al bloedige conflicten geweest vlak buiten de grenzen van Europa. Het verdeelde Europa kan daar meestal niet goed mee om gaan. In het beste geval sturen we enkele militaire vliegtuigen, maar we denken er niet aan massaal het leven van onze soldaten te riskeren. Tot voor kort 'werkte' die strategie wonderwel: de slachtoffers vluchtten naar een buurland, waar massale vluchtelingenkampen ontstonden. In het beste geval bereikten slechts enkele duizenden ook het veilige Europa, waar ze dan inderdaad voor de nodige politieke discussies zorgden.

Maar vluchtelingen zijn net zo goed mobieler geworden als wij, met onze eindeloze reeks citytrips. De autoritaire regimes die vroeger de oost- en de zuidflank van Europa bewaakten, zijn weggevallen, waardoor de buitengrenzen poreus zijn geworden. We kunnen dus niet meer doen alsof de problemen zich ver van ons bed afspelen: we worden er met de neus op gedrukt.

De meest radicale oplossing is natuurlijk een Hongaarse muur te bouwen, om te proberen de vluchtelingen buiten te houden. Ook in het verleden is dat gebeurd: je sluit de vluchtelingen op, zodat ze als ratten in de val zitten. Als we op die manier de grenzen sluiten, dan wordt Europa de handlanger van de beulen in Syrië. Dat is misschien nog het hoopgevende van deze crisis: ook de partijen die anders migranten de schuld geven voor van alles en nog wat, willen nu niet zo ver gaan. Als we echt geconfronteerd worden met fundamentele morele problemen, dan blijkt het racisme totaal niet in staat ook maar een begin van antwoord te formuleren.

Voorlopig blijft het voor de modale Belg comfortabel, we zien vooral beelden uit Brussel. De echte test volgt als

de asielaanvragers ook verspreid worden

De publieke opinie is

de voorbije jaren murw geslagen door de wrede beelden uit Irak en Syrië. Het is moeilijk nu plots te stellen dat die mensen terug moeten

x

x